

Siloen er tom

PERFEKT: Frode Hjort Gregersen høster stadig hø i september

Tekst og foto:
Karen Munk Nielsen

2009 har været det perfekte år til høhøst. For Frode Hjort Gregersen, Esbjerg, der leverer mælk til Naturmælks berømmede høst, betyder det, at høet hober sig op alle vegne, mens de to køresiloer er fuldstæn-

dig tomme. Ikke et gram ensilage har han kørt sammen denne sommer. Og vejret arter sig stadig efter hans ønske her midt i september. Han har netop slået endnu et stykke græs til hø.

- Der er udsigt til 10 dages tørvejr, så jeg kan nå to slæt, siger han med et stort smil.

Høet vejrer på marken i nogle dage, hvorefter han presser det i rundballer og

tørre det på gårdens tørreanlæg.

Ensilagefri vinter

Den store høhøst betyder, at malkekøerne i år kan se frem til en vinterfodring helt uden ensilage, og Frode Gregersen til en god, lang sæson, hvor han kan sælge mælken til en højere pris.

Helt ensilagefri bliver gården dog ikke.

- Jeg skal have lidt til kvierne af det sidste græs, siger han.

Frode Gregersen har valgt et tørreanlæg til rundballer. Det har begrænset kapacitet, og derfor skal han løbende høste græs hen over sommeren.

- Jeg kan høste 10 ha ad gangen, så jeg skal hurtigt i gang med første slæt. I år begyndte jeg 14. maj. Man skal ikke kigge på, hvor stort græsset er, og hvor meget der er at høste. Er der fire dages tørvejr, skal man i gang, siger Frode Gregersen, der begyndte at lave hø i større stil for tre år siden.

Overvejer løs hø

Og selv om han efterhånden har lært at bruge høtørreanlægget, så ingen baller brænder sammen, overvejer han at investere i et boksanlæg, hvor høet lægges løst ind.

- Jeg har jo de to tomme siloer, som jeg kunne overdække, siger han.

Høet hober sig op alle steder. Frode Hjort Gregersen har kunnet høste hø hele sommeren, og han er endnu ikke færdig.

Dispensation til vintertriticale

ALTERNATIV: Økologer må nu købe konventionelt ubejdet udsæd

Har man mod på at så vintertriticale i år, er der nu sorter at få ubejdet, som skulle kunne modstå den smitterace af gulrust, der lagde marker øde i år.

De tre økologiske sorter, der blev udbudt sidste år, og som igen i år figurerer i Plantedirektoratets frødatabase, har alle fået anmærkninger for gulrust.

Det betyder, at økologer har lov til at bruge konventionelt ubejdet udsæd af andre sorter uden først at søge dispensation. Man skal dog anmelde brugen af sorterne til Plantedirektoratet.

To alternativer

Ifølge Landscentret er der på nuværende tidspunkt to alternative sorter at få ubejdet, SW Talentro fra DLG og Voltario fra Danish Agro. Førstnævnte er afprøvet konventionelt og

er modstandsdygtig over for gulrust. Til gengæld er den modtagelig for brunrust, som dog ikke betragtes som så alvorlig en skadegører som gulrust. Udbyttemæssigt har den i konventionel afprøvning et forholdstal på 87.

Woltario er ikke afprøvet i Danmark men angives ikke at være modtagelig for gulrust.

kmm@okologi.dk

Urter druknet i hav

KONKURRENCE: Det er svært at være kørvelforme i bunden af en velvoksen havremark

Mælkeproducenter har efterhånden i mange år blandet urter i deres græsmarker for at øge diversiteten og køernes mulighed for en bredere forsyning med mineraler, sporstoffer og planternes sundhedsfremmende stoffer.

Men ikke alle urter klarer konkurrencesituati-

onen i en kløvergræsmark lige godt. Derfor er det fortsat en udfordring at finde metoder, der sikrer et reelt indhold af urter i foderrationen. Det er baggrunden for et projekt om tørrede urter, som Økologisk Landsforening gennemfører hos to mælkeproducenter i Sydvestjylland i år og næste år.

Ikke vokset siden maj

Projektets mål er at etablere urterne i renbestand og næste år høste og tørre

dem, så de kan bruges som krydderi i et fodringsforsøg ved DJF i Foulum.

Ved en markvandring i sidste uge hos Frode Hjort Gregersen, kunne de fremmødte imidlertid konstatere, at det heller ikke er uproblematisk at etablere urter i renbestand. Storparcellerne med cikorie og vejbred stod rimeligt godt, mens det var vanskeligt at få øje på esparsette og kørvelforme. Stenkløveren står moderat i dele af parcellen men ik-

Kørvelformeplanterne er ikke vokset siden maj.

Vejbred har etableret sig godt.

Cikorie er konkurrencestærk og er ikke trykket af en kraftig dæksæd af havre.

re

ke, hvor spildkorn danner et tæt grønt tæppe.

Urterne er udlagt i en havremark efter kløvergræs, og det har været hård kost for flere af de mere klejne urter.

- Fremspiringen var i orden, og jeg var meget fortrøstningsfuld i maj, men kornet har klaret sig lidt for godt – desværre, siger projektleder Claus Østergaard, og peger en lille kørvelflange ud i bunden af stubben.

- Den har præcis samme

størrelse som de planter, vi så i maj, siger han.

Slæt er hård kost

Cikorie og vejbred er de eneste af de seks udvalgte urter, der står overbevisende. Det spændende er imidlertid, om nogle af de øvrige kan komme til hægterne og få fylde til foråret.

Erfaringer fra blandt andet Foulum er ikke ubetinget opmuntrende.

- Vi ser, at stenkløver ikke bryder sig om at blive slåttet, og det samme gæl-

der kørvelflange, som bliver ved med at være spinkel. Det er lidt ærgerligt, når man ser de kraftige vilde kørvelfplanter i grøftkantene, fortæller seniorforsker Karen Søgaard, der i en årrække har forsket i urter i græsmarken.

- Marken her bliver nu afgræsset, og så vil vi vurdere parcellerne til foråret, siger Claus Østergaard. - Vi har jo den mulighed, at vi kan genudlægge urterne uden dæksæd.

kmn@okologi.dk

Projekt om tørrede urter

Der indgår seks arter i projektet, der alle er kendt for at have sundhedsfremmende indholdsstoffer. Fremspiringen var god for alle arter, men konkurrencen fra dæksæden har for nogle været for hård.

Art	Etablering
Cikorie	god
Vejbred	god
Stenkløver	moderat
Kællingtand	moderat
Esparsette	ringe
Kørvel	ringe

Kalve græsser gerne urter

Projekt tester kalves lyst til at afgræsse parasitdæmpende urter

En række urter indeholder bitterstoffer, tanniner, som kan modvirke parasitter. I et projekt om urter til kalve, som Landscentret Økologi står bag, har Esben og Hardy Møller Christensen, Esbjerg, udlagt parceller med fire forskellige urter i to kalvefolde for at se, om kalvene vil æde dem, og for at vurdere urternes etablering, vækst og holdbarhed i marken.

De benytter selv isåning af urter i græsmarkerne, og Hardy er overbevist om, at de virker.

- Vi har færre problemer med indvoldsorm i dag end tidligere. Det er under 10 procent af kalvene, vi må behandle nu, siger han.

Hanekløver er gulf

I kalvemarken er parcellerne udlagt, så kalvene frit kan græsse de urter, de vil. En del er hegnat fra, så urternes etablering og vækst kan vurderes. Det sker blandt andet ved højdemålinger.

Det er tydeligt, at kalvene ikke finder alt lige velsmagende. Parcellerne med hanekløver og cikorie skiller sig tydeligt ud fra gennemsnittet. Hanekløver, fordi parcellen nærmest er støvsuget for grønt, cikorie fordi kalvene næsten ikke har rørt den.

Det er dog ikke sådan, at kalvene slet ikke æder cikorie.

- Umiddelbart ser det ud som om, kalvene græsser mere, når urterne er blandet med rajgræs. Det gælder ikke mindst for cikorie. Nu må vi se, om registreringerne understøtter det billede, siger Kirstine Jørgensen, Landscentret Økologi.

Rajgræs giver god bund

Alle fire urter er veletablerede, om end hanekløver står lidt mere spredt end de øvrige. Bibernelle er meget tæt og kraftig. Også i blanding med rajgræs ser urterne ud til at klare sig tilfredsstillende, og blandingen har den fordel, at marken forbliver grøn, selv om kalvene gået hårdt til urterne.

kmn@okologi.dk

Hanekløver

- Rig på tanniner
- Stammer fra middelhavsområdet og klarer sig bedst i varmere klima
- Overvintrer dårligt, skal udlægges hvert forår
- Er græsset i bund i kalveprojektet

Urter i demo-mark

Kalvene kan græsse frit i 10 parceller med forskellige urter i renbestand og blanding. I halvdelen af parcellerne er der isået rajgræs.

Art	Udsædsmængde, kg/ha
Hanekløver	30
Cikorie	6
Bibernelle	20
Esparsetteblanding	180

To yderpunkter. Forrest parcel med hanekløver, som kalvene har græsset helt død, bagerst en parcel med cikorie, som knap er rørt.

Køer vil være ude

Når køer får frit valg, tilbringer de det meste af tiden ude. Det gælder ikke mindst i nat-timerne, hvor næsten alle køer i et canadisk forsøg valgte at lægge sig ude på græsmarken. De kunne frit vælge mellem stald og mark døgnet rundt. På stald var der fri adgang til fuldfoder, og på græsmarken var der et godt udbud af græs. Det gennemgående billede var, at køerne fortrinsvis foretrak at hvile i stalden i dagtimerne, når det var varmest, skriver Kvæg.

Minister raser over giftforbrug

Miljøminister Troels Poulsen raser ifølge DR over, at landmændene i 2008 sprøjtede endnu mere end de plejer og langt mere, end regeringen har sat som mål.

- Det er helt uacceptabelt, at landbruget ikke har gjort en indsats for at reducere forbruget af pesticider. Opgørelsen viser med al tydelighed, at der er behov for den markante kursændring i pesticidpolitikken, vi har besluttet med regeringens plan Grøn Vækst. Den kedelige udvikling skal vendes nu, siger han i en kommentar.

Han glemmer tilsyneladende, at netop pesticiddelen i Grøn Vækst er blevet kraftigt kritiseret for at lempe målet. Blandt andet kan økologisk jord regnes med, når landbruget gør pesticidbehandlinger op. Det har ikke tidligere været tilfældet.

Timian mod sorte pletter

Gulerødder, der opbevares på køl, risikerer at få sorte rådpletter under lagringen. Et forsøg med lagring i forskellig luft, som Institut for Fødevarer har gennemført, viser, at timian i lagerluften hindrer udviklingen af sortplet.

Den timianberigede luft blev skabt ved at sætte skåle med en opløsning af timianolie ind i lagerrummet, skriver Merete Edelenbos i Frugt & Grønt.